

בס"ד. ש"פ שלח, כ"ח סיון, מבה"ח תמוז, ה'תשל"ו*

וישלח יהושע גו' שנים אנשים מרגלים גו'¹, ומבאר בלקו"ת (ד"ה זה²) החילוק בין המרגלים ששלח יהושע להמרגלים ששלח משה, דבמרגלים ששלח משה כתיב: שלח לך לדעתך אני איני מצוה לך, משא"כ שילוח המרגלים דיהושע הי' (לא מדעתו אלא) ע"פ ציווי ה'. ועוד חילוק, דהמרגלים ששלח יהושע היו רק ליריחו, מנעולה של ארץ ישראל⁴, ועי"ז תרו את כל הארץ⁵, משא"כ המרגלים ששלח משה הלכו בכל הארץ לארכה ולרחבה⁶.

(ב) **ונקודת** הביאור בזה, שהציווי דכיבוש הארץ (ברוחניות) הוא (ככל הציוויים שבתורה) ענין נצחי בכל דור ודור⁷. דכאו"א מישראל צריך לכבוש⁸ כל הכחות והענינים דיגופו ונפשו הבהמית (ארץ כנען) ולעשותם כלים לאלקות (ארץ ישראל). והחילוק בין יריחו לכללות הארץ בנפש האדם הוא⁹, דיריחו הוא ג' הלבושים מחשבה דיבור ומעשה [כי יריחו הוא מלשון ריח, ולבושים שייכים לריח, וכרמז לשון הזהר¹⁰ בריחא דלבושייכו], וכללות הארץ (ארץ ז' עממין) הם המדות שבאדם. וזהו מה שהציווי (ליהושע) לשלוח מרגלים הי' שילכו (רק) ליריחו, כי מחשבה דיבור ומעשה הם ברשותו של אדם, ולכן יש ציווי לכאו"א לתור ולבחון את המחשבה דיבור ומעשה שלו שיהיו כולם להוי'. משא"כ המדות שבלב אינם ברשותו של כל אדם, דצדיקים (דוקא) לבם ברשותם¹¹, ולכן במרגלים ששלח משה לתור את כל הארץ

(* יצא לאור בקונטרס כ"ח סיון — תשמ"ח, "לקראת יום הבהיר כ"ח סיון הבעל"ט, יום בו ניצלו כ"ק אדמו"ר שליט"א והרבנית הצדקנית נ"ע מעמק הבכא האירופאי והגיעו צלחה לארצות הברית (כיום ב', כ"ח סיון ה'תש"א), שאז התחילה תנופה חדשה בהחזקת והפצת התורה והיהדות והפצת המעניות, ע"י התייסדות המוסדות המרכזיים "מחנה ישראל", "קה"ת" ו"מרכז לעניני חינוך" שבראשם עמד כ"ק אדמו"ר שליט"א . . "מוצש" 9' שלח, שנת הקהל, שנת תשמ"ח).

- (1) יהושע ב, א. — הפטרת ש"ק פ' שלח.
- (2) פרשתנו נא, ג. וראה גם אוה"ת פרשתנו ד"ה שלח לך ע' תלט ואילך.
- (3) פרשתנו יג, ב ובפרש"י עה"פ. סוטה לד, ריש ע"ב. ועד"ז בתנחומא פרשתנו ה (בסופה). במדב"ר פרשתנו פט"ז, ח.
- (4) ראה במדב"ר פט"ו, טו. תנחומא בהעלותך יו"ד.
- (5) כמובן בפשטות. ולהעיר גם מיהושע שם, ג "לחפור את כל הארץ באו". וזהו גם "לכו וראו את הארץ ואת יריחו" (יהושע שם, א) — "ראו את הארץ" ע"י "את יריחו".
- (6) פרש"י פרשתנו יג, כא. שם, כה.
- (7) ובאוה"ת שם ע' תמ "יודאי פשוט שבחי' נתינת הארץ לישראל ישנו גם עתה ברוחניות".
- (8) להעיר מתניא פ"ט (יד, רע"א), דהמלחמה של נה"א ונה"ב "על הגוף וכל אבריו" היא דוגמת מלחמת שני מלכים על עיר "שכל אחד רוצה לכבשה".
- (9) לקו"ת שם נא, ד ואילך. אוה"ת שם ע' תמא ואילך.
- (10) ח"ג קפו, א — הובא בלקו"ת שם. ומציין שם לד"ה אלה מסעי (לקו"ת מסעי פט, ב) — נעתק גם באוה"ת שם. ובזהו שם מדובר בלבושים כפשוטם וריח כפשוטו, שהשייכות דלבושים לריח היא בכל הלבושים. ומחשבה דיבור ומעשה נק' בשם יריחו, יריחו מלשון ריח, גם לפני הכיבוש ואפילו לפני שילוח המרגלים לשם.
- (11) ב"ר פל"ד, י. ועוד. וראה תניא פ"ז.

(לבחון את המדות, שיהיו כולם להוי") כתיב שלח לך לדעתך, אני איני מצוה לך, כי העבודה דכיבוש המדות (בשלימות) היא דוקא ע"י גילוי בחי' משה, ואינה שוה לכל נפש.

ג) והנה התורה היא נצחית. ומזה מובן, דזה שמסופר בתורה (גם) שילוח המרגלים (דמשה) לתור את כל הארץ, הוא הוראה נצחית לכאו"א מישראל. ויובן זה בהקדים המבואר בתניא¹² בענין צדיקים ובינונים, שעבודת הבינונים היא (בעיקר¹³) בלבושי הנפש, מחשבה דיבור ומעשה, ולכן מדת הבינוני היא מדת כל אדם, שגם כשהלב חומד ומתאוה איזו תאוה ביכלתו להתאפק¹⁴ ולמשול ברוח תאוותו שבלבו שלא למלאותה במעשה דיבור ומחשבה (שלא לחשוב עד"ז ברצונו¹⁵), ועד שביכלתו להסיח דעתו ממנה לגמרי. משא"כ עבודת הצדיקים היא בעיקר במדות שבלב (אהבה ויראה), ואין כל אדם זוכה לזה. כי בדבר המסור ללב אין לאדם משפט הבחירה כל כך. אלא שאעפ"כ, משיביעין (לכאו"א מישראל) תהי צדיק¹⁶, שכל אחד צריך גם להשתדל בעבודת הצדיקים, כמבואר בארוכה בתניא.

ד) ויש לומר, דזהו שהציווי להרוג שבעה עממין ולכבוש את ארצם הוא נצחי בכל דור¹⁷, אף שכיבוש ארץ שבעה עממין הוא הפיכת ז' המדות דנפש הבהמית לקדושה, דענין זה שייך לצדיקים, ואין כל אדם זוכה לזה¹⁸, כי כאו"א מישראל צריך

(12) פי"ד.

(13) ראה לקמן הערה 31.

(14) לשון אדה"ז בתניא פי"ב (ז, א).

(15) כ"ה לכאורה הכונה בתניא שם (וראה שם יז, ב). ועפ"ז מובן מה שמוסיף לאח"ז "ולהסיח דעתו לגמרי" — דלא רק שלא יחשוב ברצונו אלא שגם "יסיח דעתו (ותיריה מזו) לגמרי". ועד"ז בפי"ד "לעשות ולדבר ולחשוב גם מה שהוא נגד תאות לבו", ולאח"ז מוסיף "להתגבר ולהסיח דעתו ממנה לגמרי".

ועפ"ז יומתק שכשמדבר בענין "להסיח דעתו" אומר "להתגבר ולהסיח דעתו", משא"כ ב"לעשות ולדבר ולחשוב" אינו אומר "להתגבר". ועצ"ע.
(16) נדה ל, ב.

(17) כדמוכח גם מזה שהציווי להרוג שבעה עממין נמנה בתרי"ג מצוות (ספר המצות להרמב"ם מ"ע קפז), שהן נוהגות לדורות* (ספר המצות להרמב"ם שרש ג).

(18) ואף שהאהוי"ר המביאים לעשיית המצוות (ראה תניא רפי"ז. פמ"ב (ס, סע"ב). ובכ"מ) צ"ל בכאו"א, ועל אהוי"ר אלו נאמר "כי קרוב אליך הדבר מאד" (תניא רפי"ז) — הרי מכיון שאהוי"ר אלו נצרכים לעשיית המצוות, הם נכללים (לכאורה) בכיבוש יריחו, וענין כיבוש ארץ שבעה עממין** היא העבודה דאהוי"ר עצמם*** (שלמעלה מהמדות המביאים לעשי').

* בספר המצות שם מ"ע קפז, דזה שהציווי להרוג שבעה עממין נמנה בתרי"ג מצוות הוא לפי שהוא "נוהג בכל דור שימצא בו אפסרות הדבר ההוא". אבל בפנימיות הענינים יש לומר, שכל התרי"ג מצוות נוהגות לדורות אלא שזהו ברוחניות. ולהעיר מהידוע (אגה"ק סכ"ט. ובכ"מ) שכל אדם מישראל צריך לקיים כל התרי"ג מצוות — אלא שיש (כאלה) שקיימו זה בגלגול הקודם. ולהעיר — שתרי"ג ה"ז כנגד אברים וגידים — הם ג"כ בכל הדורות.

** ומכש"כ שילוח המרגלים לתור את הארץ, שענינה הוא "לבחון את מהות אהוי"ר" (לקו"ת שם נב, א).
*** ובלקו"ת שם מדבר בענין אהוי"ר אלו. כדמוכח גם ממי"ש שם "יחיה א"א אלא בבחי' משה .. ואינו שוה לכל נפש" — משא"כ האהבה (ויראה) המביאה לעשיית המצוות היא "קרוב מאד ונקל לכל אדם" (תניא פי"ז כג, רע"א).

לעשות כל מה שביכלתו לקיים את השבועה שמשביעין אותו תהי צדיק¹⁹. וזהו מה שגם הסיפור דשילוח המרגלים (דמשה) לתור את כל הארץ נכתב בתורה (מלשון הוראה²⁰), שכ"א מישראל צריך לתור ולבחון את המדות שלו, שיהיו כולם להוי'. אלא שאעפ"כ, במרגלים דמשה כתיב שלח לך לדעתך, אני איני מצוה לך, כי עיקר הציווי הוא על המחשבה דיבור ומעשה (כיבוש יריחו), שבהם (דוקא) הרשות נתונה לכל אדם, משא"כ במדות שבלב.

ה) והנה הטעם לזה (שמחדומ"ע הם ברשותו של אדם, משא"כ המדות שבלב) הוא²¹, כי מחשבה דיבור ומעשה הם לבושי הנפש. ולכן, כמו שלבושי הגוף, עם היות שהאדם צריך ללבושים [מצד ענין הצניעות כיון דיתבושו²², וגם בכדי להגן עליו מקור וחום], מ"מ ביכלתו לפושטם, ומכש"כ שאינו מוכרח בלבושים אלו (שלוש עכשיו) וביכלתו להחליפם בלבושים אחרים, עד"ז הוא בלבושי הנפש, דהלבושים דיבור ומעשה אפשר לפושטם, וגם המחשבה שהיא בתמידות, נחלפת במחשבה אחרת. משא"כ השכל והמדות ה"ה מהות הנפש²³, ולכן, בכדי לשנותם, צריך ליגיעה, ועד לנתינת כח מיוחד מלמעלה.

ו) ויש לומר, דענין זה (שמחדומ"ע הם לבושים) הוא גם מהטעמים על זה שהענין דמחשבה דיבור ומעשה נוגע יותר מהמדות. והיינו, דזה מה שעיקר הענין שדורשים מכאו"א היא העבודה במחשבה דיבור ומעשה, הוא (לא רק מפני שהם ברשותו כנ"ל, אלא גם) לפי שזה נוגע יותר. ויובן זה בהקדים המבואר בכ"מ²⁴ בענין הלבושים, דשרש הלבושים הוא למעלה משרש האדם המלוש בהם. ומעלה זו שמצד שרשם, ניכרת בהם גם לאחרי שנמשכו למטה. דזהו מה שהלבושים הם מקיפים על האדם, ומוסיפים בו יופי ותפארת, ר' יוחנן קארי למאני מכבודותא²⁵, לפי שבשרשם הם למעלה מהאדם. ועד"ז הוא גם בלבושי הנפש מחשבה דיבור ומעשה, דשרש הלבושים הוא למעלה מהנפש. ולכן, ע"י המחשבה דיבור ומעשה דתרי"ג מצוות, שהם הלבושים דנפש האלקית, נעשה עלי' בהנשמה, למעלה יותר מכמו שהיא מצד עצמה²⁶ [דזהו גם מה שהמצוות הם לבושים להנשמה שעל ידם דוקא יכולה ליהנות מזיו השכינה, כמבואר בארוכה בכ"מ²⁷ וגם בלקו"ת ד"ה זה²⁸], וע"י המחשבה

19 בלקו"ת שם (גב, א) כותב הצ"צ בהגהה "ועיין בסש"ב פי"ד". ויש לומר, שמרמז בזה לתרץ מ"ש בתורה שילוח המרגלים דמשה, ככפנים.

20 ראה זח"ג נג, ב.

21 ראה גם ד"ה ונחה עליו רוח הוי' גו' ה'תשי"ד סעיף ב (לעיל ע' קעב). וש"נ.

22 ראה שו"ע אדה"ז או"ח מהדו"ת סימן ב בתחלתו.

23 תניא פי"ב ופי"ג (כו"כ פעמים). ועד"ז תניא רפ"ג ורפ"ו. וראה תו"א ר"פ וירא. לקו"ת ויקרא ד, ב. ובכ"מ.

24 ראה לקו"ת ברכה צט, א ואילך. סידור (עם דא"ח) כ, ב ואילך. רכו, ב. ובכ"מ.

25 שבת קיג, א.

26 תניא פי"ד.

27 אגה"ק סכ"ט. תו"א חיי שרה טז, א [ושם טז, ג ואילך מציין לכ"מ בזהר ובע"ח]. מקץ לב, ד ואילך.

לקו"ת מסעי פט, ב. צא, א. ועוד.

28 נא, ג.

דיבור ומעשה בענייני העולם שאינם לשם שמים, הלבושים דנפש הבהמית, נעשה ירידה בנפש הבהמית למטה יותר מכמו שהיא מצד עצמה²⁹. ומכיון שנפש האלקית מלובשת בנפש הבהמית, ע"י הירידה בנפש הבהמית, נעשה ירידה גם בנפש האלקית, שנפש הבהמית מורידה גם את נפש האלקית (המלובשת בה) למטה מטה³⁰. וזהו מה שעיקר עבודת האדם היא סור מרע ועשה טוב בפועל ממש במחשבה דיבור ומעשה³¹, כי הכוונה בירידת הנשמה למטה היא בכדי שע"י עבודתה למטה תתעלה למעלה יותר מכמו שהיא מצד עצמה (כמו שהיתה קודם ירידתה), ועל"ז נעשית דוקא ע"י העבודה בהלבושים דמחדומ"ע, דוגמת הלבושים כפשוטם שעל ידם דוקא מיתוסף יופי ותפארת בהאדם הלובשם וכו'.

וזהו גם מה שיריחו היא מנעולה של ארץ ישראל, שע"י העבודה דסור מרע ועשה טוב במחשבה דיבור ומעשה [ומכש"כ כשישנה גם העבודה דשילוח המרגלים ליריחו, לתור ולבחון את המחדומ"ע שיהיו כולם להוי"ן], עי"ז מגיעים³² לביור והפיכת המדות — כיבוש ארץ ז' עממין, ועד לירחיב ה' אלקיך את גבולך³³, כיבוש דגם ארץ קניזי וקדמוני³⁴ — ג' מוחין³⁵, בביאת משיח צדקנו, בקרוב ממש.

(29) ראה תניא פ"ו. ובקיצורים והערות לתניא להצ"צ (ע' ג) דלבושי נפש הבהמית "טמאים יותר ממנה". וע"פ מ"ש שם (ע' פ) בענין "לבושי מסאבו" דגם בק"ן יש אבי"ע — יש לומר, דזה שלבושי נפש הבהמית "טמאים יותר ממנה" הוא גם כשהמחשבה דיבור ומעשה הם בלי תאוה ורק שאינם לשם שמים — אף שאז הם ק"ג ואינם יורדים בגקה"ט (קיצורים והערות שם פ"ז).

(30) ראה תניא ספכ"ד. ובכ"מ.

(31) וזה שצריך לאהוי"ר הוא בכדי שהתומ"צ (שבמחדומ"ע) יהיו פרחא לעילא, שלכן נק' בשם "גדפיין" (תניא ספ"מ — נה, סע"ב).

(32) ראה לעיל הערה 5.

(33) ראה יב, כ. שופטים יט, ח.

(34) ספרי עה"פ ראה שם. פרש"י עה"פ שופטים שם.

(35) ד"ה אל תצר את מואב לאדמו"ר האמצעי — מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' ח ואילך.